

ผลของสติ

พระอาจารย์สงบ มนฺสฺสนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๒

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

อันนี้คำถามดี แล้วคิดว่าถ้าเว็บไซต์เราเสร็จแล้วคำถามมันจะมาเรื่อย ๆ นี้คำถามในเว็บไซต์มาแล้ว แล้วฝากกันมาไง อ้าวเนาะ เขาเอาอยู่แล้ว เรายังไม่ทันเอา การพูดธรรมะของเราคือการเข้าเวรมันเป็นหน้าที่

ถาม : โยมที่เคยฝึกจิต ฝากมาถาม ที่หลวงตาให้เจริญสติและบริการนั้นสองอย่างนี้เป็นคนละอย่างหรือ สติต้องทำขึ้นมาหรือ

หลวงพ่ : เห็นไหม นี้คำถามมันฟ้องไง เพราะคำถามว่าเคยจิตเห็นไหม

ถาม : แล้วที่หลวงตาให้เจริญสติและบริการสองอย่างนี้เป็นคนละอย่างหรือ คำว่าสติกับค่าบริการเป็นคนละอย่างหรือ

หลวงพ่ : คนละอย่าง เพราะมันคนละอย่างอยู่แล้ว สติคือสติใช่ไหม คำบริการคือคำนี้ให้ไหม คำบริการ คำบริการมันเป็นองค์ของสมาธิ องค์ของสมาธิคือองค์ของฌาน องค์ของฌาน ฌาน ๕ นะ วิตก วิจารณ์ ปีติ สุข เอกัคคตารมณ์ คือจิตที่ตั้งมั่นเป็นองค์ของสมาธิ วิตกวิจารณ์ ก็นึกขึ้นคือวิตก นึกพุทโธ คำบริการนี่นึกขึ้นมา ถ้าเราไม่นึกขึ้นมาเห็นไหม ที่เราใช้คำว่าตัดรากถอนโคน เพราะเขาไม่ได้นึกขึ้นมา เขาไม่ได้นึกขึ้นมาเขาไม่ได้วิตกขึ้นมา

ถ้าเขาไม่ได้วิตกขึ้นมา มันไม่เกิดจากจิต มันตัดรากถอนโคนจิตตรงนี้ไง อย่างที่เขาดูความคิด ความคิดเนี่ยมันคิดจบไปแล้วใช่ไหม เพราะเราคิด พอเราคิดอะไร คิดเนี่ยมันมาจากจิตเหมือนกัน แต่เราคิดโดยธรรมชาติ เราคิดโดยสามัญสำนึกของมนุษย์ มนุษย์มีความคิดเป็นธรรมดา มนุษย์นี้มีความคิดเป็นปกติ แล้วความคิดเนี่ยมันก็เหมือนกับมันเป็นสัญชาตญาณ นี่พอความคิดเกิดขึ้นมาแล้ว เนี่ยความคิดมันเกิดจากจิต แต่มันเป็นขบวนการที่เสร็จสิ้นขบวนการของจิตแล้ว เป็นความคิดออกไป ความคิดถึงไม่ใช่จิต

ความคิดกับจิต พอนี้มันเป็นความคิดแล้ว เราไปดูที่ความคิดกัน คำว่าจิต เขาไม่ได้จิตเขาดูความคิด พอดูความคิดเห็นใหม่ เราตัดราก ตัดรากคือไม่เข้าถึงจิต เพราะพอความคิดดับเห็นใหม่ ความคิดมันเหมือนกับบอลลูกนี้เราปล่อยไปแล้ว บอลลูกนี้ใครเป็นคนปล่อยขึ้นไป ปล่อยให้บอลลูกนี้ ปล่อยให้บอลลูกนี้ขึ้นไป แล้วบอลลูกนี้มันตกมา มันเกี่ยวอะไรกับคนปล่อย แต่มันเกี่ยวเพราะคนปล่อยเป็นเจ้าของ คนปล่อยต้องดูแลมัน

ความคิดมันปล่อยออกไปจากฐาน นี่ความคิดออกไปจากฐาน นี่ไปดูที่ความคิด ความคิดเกิดดับ แต่เขาบอกจิต เพราะเขาจับจิตกันไม่เป็น เขาถึงว่าเขาดูความคิด เขานึกว่าอันนั้นเป็นจิต เราถึงบอกว่ามันตัดราก ตัดรากคือตัดรากขาดจากจิต แต่วิตก ความคิดที่นึกขึ้นจากจิต เรานึกเองใช่ไหม เราต้องนึกขึ้นมา พุทโธเนี่ย วิตก วิจารณ์ พอเรานึกขึ้นมา

คำว่าไม่ตัดรากถอนโคนเพราะมันมีถิ่นที่มา มันที่มาเดียวกัน แต่ที่มาอันหนึ่งมันเป็นที่มาโดยสัญชาตญาณ ที่มาโดยธรรมชาติ ที่มาที่มันเป็นของมันอยู่แล้ว ความคิดของมนุษย์ แต่ที่มาอีกอันหนึ่งเราเป็นคนตั้งใจคิด เราวิตกขึ้นมา เราตั้งใจเราวิตกใช่ไหม วิตก วิจารณ์ เนี่ยคำว่านึกพุทโธ คำว่าบริกรรม บริกรรมคือเรานึกขึ้นมาเห็นใหม่ เรานึกนี้วิตก วิจารณ์ ปิติ สุข เอกัคคตารมณ์ วิตก วิจารณ์ นึกขึ้นมาคือนึก นึกพุทโธ นึกขึ้นมา พอมันแบ่งพุท กับ โธ นี่วิจารณ์ วิตก วิจารณ์ ปิติ สุข เอกัคคตารมณ์ วิตกวิจารณ์มันมีที่มาที่ไป เวลาที่มันเกิดขึ้นมาจากจิต เวลามันสุดมันจบที่ไหน มันก็กลับไปสู่ที่จิตเห็นใหม่ มันถึงไม่ตัดรากถอนโคนไป

ไ้ที่คำว่าตัดรากถอนโคนนี้มันไม่เข้าถึงจิต มันเลยว่าง ๆ ว่าง ๆ เนี่ย โยมที่เคยฝึกจิตมาฝากถามว่า สติก็เกิดจากจิต สติโดยธรรมชาติเนี่ย สติมันมีอยู่แล้วโดยสามัญสำนึกของมนุษย์นี่มีสติอยู่แล้ว ไม่มีคือคนบ้า แต่สติอย่างนี้ มันสติของปุถุชน พอมีสติขึ้นมา สตินี้มันจะไล่ตามเข้าไป สตินี้ต้องตั้งขึ้นมา ต้องฝึกสติ

ถาม : สติกับจิตสองอย่างนี้เป็นคนละอย่างหรือ

หลวงพ่ : ใช่ เป็นคนละอย่าง เหมือนกับมรรค ๘ มรรค ๘ เห็นใหม่ ปัญญาชอบ งานชอบ เพียรชอบเนี่ย เป็นคนละอย่างหรือ ใช่ เพราะมรรคเป็นองค์ ๘ แปรดอย่าง แต่ถ้ามันใช้ฝึกฝนจนชำนาญการแล้ว มรรคสามัคคีเนี่ยสิ่งที่เป็นมรรคทั้ง ๘ มันเป็นการรวมความรู้สึกอันเดียวแต่มันมีส่วนผสมหรือสิ่งที่เราแยกออกไปได้ถึง ๘ อย่าง

สติกับคำบริกรรมก็เหมือนกัน ถ้ายอกแยกโดยวิทยาศาสตร์โดยชื่อของมัน ไซ้ มันไม่ไซ้อันเดียวกัน มันเป็นคนละอัน สติกับคำบริกรรม แต่ถ้าเราฝึกสติเราก็ฝึกด้วยการบริกรรมมันทำพร้อมกัน มันทั้งสติด้วย ทั้งบริกรรมด้วยเห็นใหม่ มันก็เป็นอันเดียวกันได้ แต่ถ้ามันแยกเป็นสองอันหรือ .. ไซ้ แยกอย่างละ สองอัน อย่างที่เราพูดถึงเวลาเขาสอนเห็นใหม่ บอกว่าสติเป็นอนัตตา สมาธิเป็นอะไร

สติ สมาธิคนละอันใหม่ ก็คนละอัน แต่ถ้าไม่มีสติสมาธิเกิดไม่ได้เลย ทุกอย่างสติเป็นตัวพื้นฐาน แล้วสมาธิจะเกิดขึ้นมามันก็เกิดจากสตินั้นแหละ แต่พอเกิดขึ้นมาแล้ว มันละเอียดเข้าไป มันเป็นความรู้สึกอันเดียวกัน มันเป็นหนึ่งในได้ไง มันเป็นหนึ่งในได้ แต่เวลาแยก แยกใหม่ แยก แต่ทำจนความชำนาญแล้ว สติกับคำบริกรรมมันจะไปพร้อมกัน

แต่ถ้าพูดถึงว่ามันเป็นสองใหม่ มันเป็นสองตั้งแต่ที่หลวงตาท่านพูดแล้ว หลวงตาท่านพูดว่าความคิดเรา อารมณ์ความรู้สึกเรากับจิตมันเป็นสอง เพราะธรรมชาติแล้วความรู้สึกคือจิต ความรู้สึกเราคือจิต ความรู้สึก นี่ความคิดเห็นใหม่ อารมณ์ความรู้สึก สัญญาอารมณ์นี้เป็นสอง นี่เป็นสอง เราก็พุทโธ ๆ มันเป็นสองเพราะเรานึกพุทโธขึ้นมา เราวิตก วิचारขึ้นมา พุทโธ ๆ ๆ มันเป็นสอง

แต่พอมันพุทโธ ๆ จนละเอียดเข้ามา ละเอียดเข้ามา จนจิตเป็นหนึ่งในได้ จิตเป็นหนึ่งในได้เพราะมันนึกไม่ออกเลย เพราะความคิดมันละเอียดเข้ามา ละเอียดเข้ามาจนเป็นหนึ่งในเห็นใหม่ มันเป็นหนึ่งใน มันเป็นหนึ่งใน มันว่างได้ มันปล่อยวางได้ แต่ถ้ามันปล่อยวางแบบเรา อย่างที่เขาว่าจิตจนว่าง ที่เขาว่างกัน เราคิดให้ว่างก็ว่าง เราคิดสิ ความคิดเราคิดออกมาแล้วหายไปเลยนี่มันว่างใหม่ มันว่าง มันว่างของใครไ้

ที่ว่าความว่าง ความว่าง อย่างนี้เป็นว่างอจินไตย เรื่องฉาน เรื่องโลก เรื่องกรรม พุทธวิสัยเป็นอจินไตย คือไม่มีขอบเขตไม่มีที่สิ้นสุดขบวนการของมันได้ แล้วนี่ความว่างอย่างนี้ที่ว่าคำว่าว่าง ๆ เนี่ย เราคิดว่าว่าง ว่างอย่างนี้ว่างไม่มีสติ ว่างไม่มีเจ้าของ มันเป็นว่างเพื่ออะไร แล้วว่างอย่างนี้มันเป็นประโยชน์ไม่ได้ เจริญสติก็ฝึกสติ สติฝึกกับอะไรก็ได้ ฝึกกับคำบริกรรมก็ได้ ฝึกกับอานาปานสติก็ได้ ฝึกอะไรก็ได้ เพราะมันฝึกสติมันเป็นนามธรรมหมดนะ สตินี้ตั้งขึ้นมาพยายามตั้งใจขึ้นมา นึกถึงสติขึ้นมา

อย่างเช่นเราตั้งใจทำงาน พอตั้งใจทำงานเราจะตั้งใจทำงานทุกอย่างเราทำขึ้นไปใหม่ โอ้โฮ มันจะสติพร้อมหมดเลย พอทำไป ๆ ๆ นะมันก็ต้องจางไป จางไป เราก็ตั้งสติ ตั้งสติ นี่มันมีความชำนาญมันมีอะไรต่าง ๆ สติกับคำบริกรรมเป็นสองใหม่ สติต้องทำขึ้นมาหรือ เราศึกษา เราเรียน

ก ไก่ ก กา เนื้อใหม่ ๆ เราต้องฝึกใหม่ พอฝึกขึ้นมาแล้วจนมันชำนาญขึ้นมา สติต้องทำขึ้นมา หรือ แหม ถ้าบอกตรง.. ต้อง! สติต้องทำขึ้นมา แต่คำว่าต้องทำขึ้นมา พอเราคิดว่าต้องทำขึ้นมาเนี่ยเรา คิดเป็นวัตถุใช่ไหม

เราทำเนี่ย เช่น เราเลื่อยไม้ เราถากไม้ หรือเราปลูกต้นไม้ ต้องทำขึ้นมาหรือต้องทำ แต่การ ปลูกต้นไม้เนี่ยเราปลูกเสร็จแล้วต้นไม้มันจะโตขึ้นไปไหม สติก็เหมือนกัน ถ้าเราทำเป็น เราชำนาญ แล้ว ใหม่ ๆ เริ่มต้นเนี่ย เราต้อง ปลูกต้นไม้ รดน้ำพรวันคืนมัน เราตั้งสติบ่อย ๆ ตั้งสติบ่อย ๆ จนมัน ชำนาญไง มันชำนาญจนเหมือนกับไม่ต้องทำอะไรเลย มันเป็นความชำนาญเลย มันเป็นสติที่เราพร้อม เลย ฝึกได้ ต้องทำขึ้นมา สติต้องทำขึ้นมา ต้อง! ต้องเลย

แต่พอต้องทำปั๊บ มันก็คิดว่าเป็นวัตถุคือมันหยาบตลอดเวลาไป มันละเอียดยังไม่ได้ใช่ไหม ต้อง ทำขึ้นมาเหมือนวัตถุนี้ เราต้องประกอบขึ้นมามันต้องมีของมันตลอดเวลา ต้องเป็นตลอดเวลา ที่นี้ ไอนี้มันเป็นวัตถุ แต่ถ้าเป็นสติเนี่ยเราฝึกใหม่ ๆ ฝึกจนมันชำนาญอย่างโบราณเขาว่า ความคิด ปัญญา เนี่ยไม่ต้องใสไม่ต้องแบกต้องห้าม เราจำของเราได้ สติก็เหมือนกันมันไม่ใช่แบกไม่ใช่หามนะ มันจะ มีของมัน มันจะพร้อมของมัน

นี่พอคำว่าต้องทำเราก็คิดว่ามันทำแล้วมันจะหยาบอยู่อย่างนั้น อย่างเช่นคำบริกรรม พุทโธ ๆ เราคิดว่ามันจะหยาบอยู่อย่างนั้น แล้วพอเราอยากจะให้มันละเอียดยังไง เราก็ไปปล่อยมันซะให้มันหายไป การดูจิตเนี่ยมันจะหายไปเลย ๆ พอหายไปแล้วมันว่าง นี่มันว่างแบบสวระ ว่างแบบสิ่งที่ไม่มีชีวิต เพราะมันขาดสติ เพราะสิ่งที่เขากำหนดคนามรูป กำหนดอะไรต่าง ๆ เวลาเขามาว่างเนี่ย ว่างที่ไรของเขาเนี่ยว่างแบบไม่รู้สึกตัว มาถึงก็ว่าง ๆ ว่าง ๆ แล้วทำอย่างไรต่อ แล้วว่าง ๆ อย่างนี้เป็นอย่างไร มัน จะพุดอยู่อย่างนั้นล่ะ

แต่ถ้าเราเป็นเจ้าของ อย่างเงินเราต้องไปถามใหม่ว่าเงินนี้เงินใคร ไม่ต้อง คนนี้สมาธิบอก ว่า อ้อ อ้อ อ้อ มันมีสติมันพร้อม มันพร้อมของมันนะ มันต่างกันมาก ฉะนั้นเคยดูจิตมา ดูจิตมาเนี่ย ถ้าเขาปฏิบัติเนี่ยถ้าเจ้าตัวเขามา จะพุดกับเขาอย่างนี้เลย ถ้าดูจิตมานะ เมื่อก่อนว่างอยู่อย่างนี้ใช่ ไหม ลองบริกรรมไปเรื่อย ๆ บริกรรมไปเรื่อย ๆ เนี่ย.. มีพระถาม มีคนถามบ่อย เมื่อก่อนเขาก็มาถาม บอกว่า ภาวนาพุทโธมานานแล้วไม่เห็นได้อะไรเลย แต่เมื่อ ๒ คืนนี้พอภาวนาพุทโธไปมันรู้สึกยุบ ยับ ยุบยับในหัวใจใจ จิตมีอาการเปลี่ยนแปลงไป เราบอกมันเป็นอย่างนี้

เราไปลองคิดอย่างนี้สิ โดยธรรมชาติของมันอุณหภูมิของน้ำ น้ำมันจะเดือด มันต้องเดือดใน อุณหภูมิของมัน จิตก็เหมือนกัน โดยธรรมชาติของมัน จิตมันเป็นอย่างนี้ แล้วมันจะเปลี่ยนแปลงเป็น

สมาธิมันจะอยู่อย่างนี้หรือ แต่โดยธรรมชาติของพวกเราเนี่ยเวลามันว่าง ๆ เนี่ยนะ มันก็เหมือนปกติ เหมือนคนเราคิดแล้วก็ไม่ได้คิดเนี่ย แล้วมันได้อะไรขึ้นมา คือจิตมันเป็นสามัญสำนึก จิตปกติเนี่ยมันไม่มีอะไรดีขึ้นมาเลย

แต่ถ้ามันเป็นสมาธินะ มันปล่อยไป มือเรานี้กำลังของอยู่ แล้วเราวางสิ่งของ มือที่กำลังของอยู่กับมือที่วางสิ่งของนั้นต่างกันไหม จิตที่มันเคยมีอยู่อยู่กับอารมณ์ความรู้สึกของมัน แล้วมันวางอารมณ์อันนั้นได้มันต่างกันไหม นี่พอจิตเนี่ยมันเริ่มพุทโธ ๆ ๆ ๆ ๆ ไป เขาบอกมันจะมีอาการยุบยับ ยุบยับในใจ อาการสั้นไหวในใจ อาการอย่างนี้มันเหมือนอาการที่เราจะเข้าบ้าน พอเราจะเข้าบ้านเราเปิดประตูนี้อากาศมันจะออก เวลาเปิดประตูนี้จะมีอากาศ จิตมันจะเข้าไปสู่ตัวของมันเอง มันจะมีการเปลี่ยนแปลงของมันนะ โดยธรรมชาติมันเป็นอย่างนี้ โดยธรรมชาติของมัน

แต่เวลาเขาทำกันมันไม่มีอาการอย่างนี้ มันจะเป็นปกติ อย่างเช่นเรานี้นะ เราถืออึดขัดข้อง แล้วเราก็อบายใจ ว่าง ๆ ของเขาเป็นอย่างนี้ เพราะเราเข้าใจเลยว่าคำว่าว่าง ๆ ของเขาถือว่าว่าง ๆ เฉย ๆ แต่ของเรานี้ว่าง ๆ อย่างนี้ไม่ได้ ใครว่าง ๆ มหาหรานะให้ทำอะไรต่อไป สำคัญมากเลยกำหนดคำบริกรรม คำบริกรรมมันจะมีการเปลี่ยนแปลงเหมือนมือเรา ถ้าเราไม่แบออก เราไม่คลายออก มือมันกำลังของอยู่ มันวางสิ่งของนั้นไม่ได้ การที่มือจะแบออก คลายออกเนี่ยมันต้องยืดออกไปให้ไหม

จิตที่มันจะมีการเปลี่ยนแปลง ไม่มีคำบริกรรมมานะคือไม่มีการยึดมั่น การบริกรรมเนี่ยมันจะเป็นอย่างอื่นไปได้อย่างไร มันขาดคำบริกรรม บริกรรมพุทโธ ๆ ๆ แล้วพุทโธอยู่ คนเคลื่อนไหวอยู่ จิตเคลื่อนไหวอยู่ จิตมีการกระทำอยู่จะสงบได้อย่างไร มันสงบ คำว่าสงบของเราเนี่ย เวลาจิตสงบขึ้นมาะ มันเหมือนกับพลังงานที่มันเคลื่อนที่แต่มันนิ่ง แต่เราคิดว่าความสงบของเราคือนอนแช่อยู่ไง เราถึงว่าสงบคือไม่มีอะไรเลย แต่ความจริงสงบมันมีกำลังของมันนะ ถ้ามีกำลังปุ๊บเวลาสงบแล้วนี้ ใครมาบอก ถ้าจิตสงบ จิตจะมีสมาธินะ เราบอกมีกำลังไหม มันมีความรู้สึกอะไรไหม ว่าง ๆ ว่าง ๆ เหมือนไม่ทำอะไร ว่าง ๆ เหมือนไม่มีกำลังเหมือนเรานี้นะเราไม่ทำอะไรเลย

แต่ถ้าเราออกกำลังกายตอนเช้าเห็นใหม่ เขาเล่นฟิตเนสกันต่าง ๆ นะ เขาจะมีกล้ามเนื้อของเขา ร่างกายจะแข็งแรงขึ้นมาเพราะอะไร เพราะเขาได้ออกกำลังของเขา จิตก็เหมือนกัน จิตถ้ามีสมาธิของมัน มันต้องมีกำลังของมัน กำลังของมันนะ พอมันกำหนดดูอะไรเนี่ย มันจะพิจารณาของมัน มันจะแยกแยะ มันจะไปของมันเลย ว่าง ๆ ว่าง ๆ ฉะนั้นคำว่าว่างของเขานี้นะ แล้วพอมันจะมาบริกรรมปั๊บมันไม่ว่างเพราะมันต้องบริกรรม มันต้องทำงาน มันต้องเหนื่อย มันต้องทุกข์ มันต้องยาก เอ้า ทำมาหากินยังเหนื่อยขนาดนี้

แล้วเวลาเราจะเอาชนะใจเรา เราไม่ต้องลงทุนลงแรงเลยนี่ มันเป็นไปได้หรือ กําบริหาร
 ings ไม่ได้ ถ้าไม่บริหารก็ต้องเป็นปัญญาอบรมสมาธิ ปัญญาอบรมสมาธิก็เหมือนการบริหาร เพราะ
 มันใช้ปัญญาหมุนง ปัญญาอบรมสมาธิคือใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญง ไม่ใช่เพ่งดู เพ่งดูเป็น
 กสิณ ถ้าเป็นกสิณเนี่ย ถ้ามันเป็นกสิณจริงเนี่ย ถ้ากสิณเป็นสมาธิ กสิณนั้นมันก็จะแยกได้

อย่างเช่นกสิณขาวเนี่ย รูปวงกลม รูปสี่ขาว พอจิตมันเพ่งสมาธิมันเป็นกสิณปั๊บ จิตเป็นสมาธิ
 ปั๊บ มันขยายส่วนให้กสิณนี้กว้างขึ้น ขยายส่วนขึ้น กสิณขาว กสิณแดง กสิณเขียว เนี่ยมันจะขยาย
 ส่วน มันมีชีวิตใหม่ มันมีการเปลี่ยนแปลงใหม่ มันมีชีวิตมีการเปลี่ยนแปลงเพราะอะไร เพราะจิตนี้มี
 กำลัง จิตนี้มีฐานของมัน แต่ถ้ามันเพ่งอยู่อย่างนั้น เหมือนเพ่งวงกลมก็วงกลมอยู่อย่างนั้น เพ่งอยู่อย่าง
 นั้น เพ่งแล้วก็เครียดเหงื่อแตกเหงื่อไหลไคลย้อยเลย ทำไมมันไม่เป็น มันไม่เป็นเพราะจิตมันไม่
 เป็นง กำลังมันไม่มีง

นี่ก็เหมือนกันถ้าเรามีการบริหาร ว่าง ๆ เนี่ยมันต้องมีกำลัง มันมีสติ มันจะมีกำลังของมัน มัน
 มีสมาธิของมัน ถ้าเป็นสมาธิมีกำลังทันทีเลย พอมีกำลังปั๊บนี้ พอเราใช้ปัญญาปั๊บนี้ เราใช้ปัญญาใน
 เรื่องสิ่งใดก็แล้วแต่นะ มันจะแยกแยะด้วยเหตุด้วยผลนะ แล้วมันจะปล่อย จิตมันจะมีเหตุมีผล พวก
 เรานะเนี่ย จิตเราไปเกาะเกี่ยวกับอารมณ์ ความรู้สึก ความคิด ความดิ้นรนดิ้นหา ความไม่พอใจ ความ
 ขัดข้องใจ จิตจะไปติดหมดเลย

พอมีกำลังปั๊บมันจะพิจารณาสิ่งที่ติดทุกเรื่อง จิตติดเรื่องอะไรมันก็ให้ความเครียดกับจิต จิตติด
 เรื่องอะไรมันก็ให้ความทุกข์กับจิต จิตติดเรื่องอะไรมันก็ให้ความไม่สบายกับจิตหมดเลย พอจิตมีกำลัง
 จิตมีปัญญาปั๊บ ก็ไปพิจารณาเรื่องที่มันติดนะ พอเรื่องที่มันติดปั๊บมันจะปล่อยทันทีเลย มันจะปล่อย
 ความคิดนั้นถึงกลับมาเป็นอิสระของมันเห็นใหม่ เนี่ยเพราะอะไร เพราะมีกำลัง นี่ถึงบอกว่าต้องฝึก
 สติใหม่ ต้อง! ต้องการบริหารใหม่ ต้อง ทำไป ทำไปแล้วพอมันทำไปเรื่อย ๆ ทำไปเรื่อย ๆ อย่า
 ค่วนได้ อย่าคิดว่าจะได้ พอทำไปเสร็จแล้วมันมีเหตุมีผลมีกำลังนะ มันได้ผลกับตัวมันเอง จิตนี้แหละ
 มันจะมีกำลัง แล้วมันจะได้รู้ผลหมดเลย

แต่ที่ทำกันอยู่เนี่ยนะ ธรรมชาติของมันไม่มีใครมีกำลังเลย แต่อ้างตามตำราว่าว่าง อ้างว่าเนี่ย
 สมาธิคือความว่าง ความว่างนี้เป็นธรรมดา พอธรรมคาปั๊บก็เคลมว่ามันเหมือนกัน พอเหมือนกับปั๊บก็
 คิดว่าใช่ คือมันมีแต่ชื่อง แต่ผลที่มันเกิดขึ้นมาจากจิตมันไม่มี ฉะนั้นถึงบอกว่าใช่ ต้องตั้งสติ แล้วมี
 กําบริหาร แล้วพอมีความเปลี่ยนแปลง จิตมีความเปลี่ยนแปลง พอมีความเปลี่ยนแปลงเห็นใหม่มัน
 จะเปลี่ยนแปลงนะ

แต่ถ้ามันไม่มีสิ่งใดเลยมันจะว่างเฉย ๆ ว่างเฉย ๆ ก็มีกำลัง สดชื่น ออกมาเนียไม่เป็นอย่างเรา
หรือ เรา นั่งสมาธิกันทั้งปีทั้งชาติเลย ออกมาก็ยิ้มแย้มแจ่มใสกัน สบาย สบาย แต่ถ้ามันเป็นองค์
สมาธินะ เอ๊ะ... แหมวันนี้มัน... ทั้งชีวิตได้มาอย่างนี้เลย มันจะดูดีดีมาก มันจะดีใจของมันมาก
ฉะนั้นถูกต้อง ยืนยันอยู่

ถ้าเขาบอกว่าคำบริกรรมกับสติมันคนละอย่างกันหรือ ถ้าแยกส่วนว่าสติ สติล้วน ๆ สติเพียว
ๆ คำบริกรรมเพียว ๆ นี่มันเป็นคนละส่วนกัน เหมือนกับน้ำที่เขานำมา น้ำกับสี ถ้าเอาสีใดเติมในน้ำ
นั้นก็คือน้ำสีนั้น สติกับคำบริกรรมถ้ามันทำพร้อมกันมันก็เหมือนน้ำ น้ำสีใด สีสมน้ำแล้วก็คือ น้ำสี
แดง น้ำสีเขียว น้ำสีต่าง ๆ แต่ถ้ามันแยกว่าสีคือสี น้ำคือน้ำเห็นใหม่ ถ้าแยกออกเป็น ๒ อย่าง
ใช่ แต่ถ้าทำพร้อมกันมันเป็นอันเดียวกันก็ได้ มันเป็นสิ่งเดียวกันมันทำไปพร้อมกันได้ อันนี้พูดถึงสติ
กับคำบริกรรมนะ อันนี้สี

ถาม : ๑. สงสัยและอยากได้คำตอบ ใช้คำบริกรรมพุทโธ แล้วมีความรู้สึกที่หัวใจว่าเหมือน
ถอนหญ้า หญ้าถูกดึงขึ้นมา รากหญ้าหลุดแต่ละต้นดั่งซอก ๆ นะ ถอนหมดแล้วรู้สึกโปร่งโล่ง

หลวงพ่อบอก : นี่คำบริกรรมเห็นใหม่ คำบริกรรมพุทโธ ๆ เนี่ยเหมือนถอนหญ้า ถอนหญ้าออกจาก
ใจ ถูกต้อง คำว่าถูกต้องเนี่ยมันแต่ละบุคคลใจ เราพุทโธของเราไปเรื่อย ๆ ก็ได้แต่ที่พุทโธไปแล้วนี่
มันเหมือนกับจิตนิสัยอย่างเช่นเรานี้เป็นชวานา เราจะทำอะไรก็แล้วแต่เราจะเปรียบเทียบเหมือนการ
ทำนา บางคนเป็นชาวนาจะทำสิ่งใดก็เปรียบเทียบถึงการทำสวน

นี่เหมือนกันเวลาพุทโธ ๆ ไปเนี่ยเปรียบเหมือนถอนหญ้าเห็นใหม่ เหมือนชวานาที่ถอนหญ้า
มันมีเสียงดั่งด้วย (หัวเราะ) เสียงดั่ง เสียงอะไรเกิดขึ้นมันเป็นผลข้างเคียง แต่ถ้ามันจะมีเสียงสิ่งใดดั่ง
ขึ้นมาก็แล้วแต่ เราต้องกำหนดพุทโธ ๆ ๆ ของเราตลอดไป จะมีเสียงใดเข้ามาแทรก จะมีเสียงใดเข้า
มาเพื่อจะให้เรากลอนแคลน เราก็พุทโธของเราไป เพราะพุทโธคือคำบริกรรม

หลวงตาท่านพูดเอง ท่านบอกเวลาท่านจิตอยู่เฉย ๆ แล้วเสื่อมไปปีกับหกเดือนนะ แล้วมา
พิจารณาของท่านเอง อ้อ... มันคงขาดคำบริกรรม ท่านก็ไปใช้คำบริกรรมพุทโธ ๆ ๆ ๆ ไปเห็นใหม่
พุทโธ ๆ ๆ ๆ นี่มันจะมีสิ่งใดก็แล้วแต่ไม่สนใจสิ่งนั้นเลยจนจิตท่านสงบได้ จนท่านถึงบอก อ้อ...
เพราะเราขาดคำบริกรรม เหมือนจิตเนี่ยมันเป็นพลังงาน มันไม่มีสิ่งใดเป็นที่เกาะยึดเหนี่ยวไว้ พุทโธ
ๆ เพื่อให้จิตนี้ยึดเหนี่ยวไว้ นี่พอเรายึดเหนี่ยวพุทโธ ๆ ไว้มันมีผลข้างเคียง หมายถึงว่าจิตของคนนะ
จิตนิสัยคนไม่เหมือนกัน มันจะมีเสียงเหมือนถอนหญ้า เสียงเหมือนสิ่งใด ถ้าเราไม่ทิ้งคำว่าพุทโธนี้
ถูกต้อง

แต่ถ้ามีเสียงว่าถอนหญ้าแล้วเราก็นะ “อ้อ ถ้าเราถอนหญ้าแล้วที่มันจะโล่งนะ ถ้าเราพุทโธนี้ พุทโธเฉย ๆ เนาะเราไปถอนหญ้าดีกว่าแล้วมันจะโล่งนะ” หมดเลยนะ มันจะไปถอนหญ้านี้มันออกข้างทางไง คือมันออกนอกกลุ่มออกไป พุทโธ ๆ ว่างตลอด พุทโธไว้ จะมีเสียงใดเกิดขึ้นจะมีสิ่งใดเกิดขึ้นอันนั้นมันผลข้างเคียง ถอนหมดเห็นใหม่ จนรู้สึกโล่งโปร่งเห็นใหม่ รู้สึกว่าโล่งโปร่ง แล้วพุทโธต่อไปอีก พุทโธต่อไปอีก มันโล่งโปร่งแล้วนะพุทโธเรื่อย ๆ ถ้ายังพุทโธได้ พุทโธ ๆ ๆ ๆ ๆ ไป เนี่ยมันจะโล่งโปร่งขนาดไหนนะ สมามันยังลึกได้กว่านี้อีก ใจคือมันจะมีของที่ดีกว่านี้อีก อันนี้มันเป็นผลตอบสนองแล้วว่า ทำแล้วได้ผล ได้ผลคือว่ามันมีการกระทำ

อย่างจิตเฉย ๆ นี้ เราพูดเปรียบบอโยไซ่ใหม่ที่เขาทำกันเฉย ๆ เราบอกว่าเหมือนกับวางยาสลบตัวเอง อยู่ดี ๆ เนี่ยเอายาสลบมาแปะจุมูก แล้วก็ว่าง ๆ ว่าง ๆ มันไม่มีการกระทำใด ๆ ทั้งสิ้น แต่พุทโธ ๆ เนี่ยมันมีการกระทำ จิตมีการกระทำ จิตมีการเคลื่อนไหว พอจิตมีการกระทำ จิตมันจะมีการเปลี่ยนแปลง นี่เหมือนถอนหญ้า แล้วรู้สึกโล่ง รู้สึกโปร่งเห็นใหม่ ขณิกสมาธิ อุปะจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ ขณิกสมาธินี้มันไม่รู้สึกโล่งโปร่ง

ถ้าพุทโธไปเรื่อย ๆ ถ้าอุปะจารสมาธินี้จิตละเอียดเข้ามามันออกธรรมา จากที่มันได้เสียงถอนหญ้า ซ้อก ๆ ๆ ๆ เนี่ย ถ้ามันออกธรรมาออกเห็น ออกธรรมาออกเห็นมันก็เหมือนถอนหญ้านี้ละ ไม่ต้องตื่นตื่นกลับมาที่พุทโธ กลับมาที่พุทโธ เสียงที่ได้ยินอยู่นี้เพราะมีหู หูเนี่ยโสดประสาทมันได้ยินเนี่ยมันกระทบไปถึงใจ นี่เหมือนกันเพราะมันมีจิตอยู่ มันถึงออกธรรมาเสียงไซ่ใหม่ แล้วถ้ามันออกธรรมาสิ่งต่าง ๆ ออกธรรมาอะไรเนี่ย ถ้าเราดึงจิตเรากลับมาเสียงมันก็หายหมด นี่เหมือนกันถ้ามันออกธรรมา ออกธรรมาสิ่งต่าง ๆ เราตั้งสติตั้งกลับมา

แต่ถ้ามันออกเห็นกายเห็นใหม่ เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมนี่เราออกใช้ปัญญาได้ อันนั้นใช้ปัญญา ทำต่อไปเรื่อย ๆ ต้องอยู่กับพุทโธไปเรื่อย ๆ สิ่งที่เกิดขึ้น สิ่งทีเสียงเหมือนถอนหญ้านั้นเสียงข้างเคียง แต่สิ่งที่เกิดขึ้นว่าโปร่งโล่งเนี่ยผลของมัน ผลของมันจะตอบสนอง นี้อย่างนี้เป็นปัจจุัตถ์

เราพูดกับลูกศิษย์บ่อยเวลาเขามา วันนั้นลูกศิษย์เขามาบอกหลวงพ่อก่อน หลวงพ่อก่อนเรียนอะไรมา หลวงพ่อนะเหมือนช่างเลย อะไร ๆ ก็ตุ๊กตา ผมก็ช่างเหมือนกันแล้วทำไมต้องมีตุ๊กตาก่อน นี่ก็เหมือนกันนี่ตุ๊กตาเกิดแล้ว จิตที่มันโปร่งมันโล่งนี่คือตุ๊กตา คือสิ่งรับรู้ของจิต ตุ๊กตาหมายถึงว่าเรามีสิ่งใดเอามาเทียบเคียงแล้วเอามาอ้างอิงกัน พวกพระมาบอกว่า หลวงพ่อบอกสิมันจะหลงมันจะผิดเนี่ย ก็บอกมาสิ ก็กลัวผิดนะ บอกว่าเอ็งก็ทำมาก่อนสิให้มีตุ๊กตามาก่อน แล้วเราค่อยมาคุยกัน

คือใครทำใครปฏิบัติแล้วมีสติอย่างไร มีสมาธิอย่างไร มีปัญญาอย่างไร แล้วเอาสิ่งนั้นมาตั้ง พอตั้งเสร็จแล้วเราก็บอกว่าสิ่งนี้ควรดำเนินการต่อไปอย่างไร จะแก้ไขตัดแปลงอย่างไร นี่ก็เหมือนกัน ถ้ามันมีอย่างนี้แล้วเนี่ย มันมีตุ๊กตาแล้ว สิ่งที่เกิดขึ้นนี้ พอมีตุ๊กตา แล้วพอมีความโปร่งโล่ง อันนี้ไง แล้วเราพุทโธไปเรื่อย ๆ มันจะกลับมาตรงนี้อีก กลับมาตรงนี้อีก จนตรงนี้มันเป็นพื้นฐาน มันจะดีขึ้นมันขึ้นไปเรื่อย ๆ นะ สิ่งที่เกิดขึ้นนี้

แล้วเวลาโยมกลุ่มที่ภาวนากันหลายคนนะ การที่ตามมาเนี่ยมันเป็นสิ่งเฉพาะของคนถามนะ คนถามคนเดียวที่มีเสียงดังเหมือนถอนหญ้า แล้วปฏิบัติภาวนาอยู่ ๓-๔ คน แล้วคนอื่นบอกว่าฉันไม่เห็นมีถอนหญ้าเลยแล้วก็จะไปถอนหญ้ากับเขา ไม่ใช่ นะ ของเอ็งไม่มีนา ไม่มีหญ้าไม่ต้องไปถอน คนที่เขา มีพื้นดินมีหญ้าให้ถอน ถ้าเราอยู่บนน้ำ น้ำไม่มีหญ้า คือมันไม่เหมือนกันนะ พอบอกว่าอันนี้ถอนหญ้าถูก ไอ้คนภาวนาก็จะไปถอนหญ้าบ้าง หาหญ้ามาถอน ไม่มี ไม่มีหญ้าให้ถอน มีหญ้าเฉพาะคนที่ เป็น คนที่ไม่เป็นคือไม่จำเป็น กำหนดพุทโธไปอย่างเดียว กำหนดพุทโธไป มันเป็นเฉพาะบุคคล

การปฏิบัตินี้เป็นเฉพาะบุคคลของใครของมัน ถ้าเฉพาะบุคคลที่เป็น แล้วเขามีของเขาถูกต้องของเขา นี่คือความถูกต้องของเขา เราพุทโธ ๆ ของเราไปเนี่ย เราจะนั่งมโน ลงโดยการนั่งมโนโดยไม่มีสิ่งใดรบกวนเลยมันก็ลงได้ ลงโดยเรียบไปเรื่อย ๆ เรียบ ๆ ๆ ๆ จนมันว่างเลย แต่สติมันพร้อมจะอย่างไรสติมันพร้อมรู้สึกตัวตลอดเวลา รู้สึกตัวเหมือนเรานั่งมองอยู่ อะไรกระทบมานะ คุณคิดจะเอาก่อนหินโยนใส่เรา คนจะเขี่ยงเราเนี่ย เราเห็นหมดเลยนะ เห็นทุกคนเลยที่โยนเข้ามา เพราะเราลืมตาอยู่ จิตก็เหมือนกัน มันจะลงนั่งมโนขนาดไหน มันรู้ชัดเจนนะ สมาธิเนี่ย มีสติเนี่ยรู้ชัดเจนมาก แต่ที่เขาพูดกันนี้มันขาดสติ คำว่าว่าง ๆ เนี่ยมันเป็นสูตรสำเร็จ

คำว่าว่างเนี่ยสูตรสำเร็จ เราประชดประชันบ่อยในโอ่งในไหมันไม่มีน้ำมันก็ว่าง แต่มันไม่มีชีวิตใจ คำว่าสูตรสำเร็จแล้วมันเข้าข้างตัวเอง เวลาเราทำความดีกัน เราก็บอกว่าว่างคือความดี แล้วบอกเราว่างแล้ว เป็นความดีแล้ว ก็มันชิงสุกก่อนห่าม มันไปชิงสุกก่อนห่าม ถ้ามันเป็นจริงเนี่ยมันเป็นเนื้อหารสชาติ มีการกระทำมันว่างของมัน คำว่าว่างเหมือนกันใช่ไหม แต่ว่างเพราะจิตมันว่าง ไม่ใช่ว่างเพราะคิดว่าว่าง คิดเป็นสัญญาอารมณ์

ถาม : ๒. บางครั้งแน่นหน้าอกมาก เหมือนจะขาดใจ เมื่อนึกพุทโธขึ้นมาแล้วค่อย ๆ หายไป

หลวงพ่ : นี้ ถ้ามันเหมือนจะขาดใจเห็นไหม คำว่าบางครั้งแน่นหน้าอกมาก บางครั้งเหมือนจะขาดใจ สิ่งที่เรากินอาหารเข้าไปเนี่ย อาหารผ่านลำคอมันมีความรู้สึก เรากินน้ำเข้าไปรสของน้ำผ่าน

ลึนเข้าไปมันจะมีความรู้สึก จิตมันกินพุทโธเพราะเราบังคับให้มันนึกพุทโธ ๆ มันถึงอึดอัดขัดข้อง มันมีความแน่นหน้าอกเนี่ย ถ้ามันแน่นหน้าอก เราก็ให้ความสมควรตั้งสติ ถ้าแน่นหน้าอกนะ ถ้ามันไม่มีปัญหามันพอทนได้ เพราะเราเห็นผลแล้วเนี่ย เราพยายามฝืนกับมัน

เพราะกิเลสเนี่ยสิ่งใดที่เป็นประโยชน์กับเรานะ มันจะต่อต้าน พอมันจะต่อต้านเนี่ยมันจะอ้างเหตุผล มันจะเอาเหตุผลของกิเลสนะมาหลอกเรา เนี่ยนั่งสมาธิไปแล้วนะ นั่งทำเกินกว่าเหตุไปแล้วนะ เดี่ยวจะเป็นอย่างนั้น จะเป็นโรคร้ายไข้เจ็บนะ พรุ่งนี้เช้างานจะทำจะลุกขึ้นไม่ไหวนะ เนี่ย มีคำนี้ คำนี้สำคัญมาก ถ้าเรมานั่งภาวนาไปเนี่ย ถ้าเราเจ็บไข้ได้ป่วยไปโลกเขาจะติเตียนนะ

เดี๋ยวคนโน้นเขาจะติ.. ว่าเรานี้ทำความดี.. เนี่ยเป็นห่วงโยศาสนา... กลัวศาสนาจะเศร้าหมอง... ไม่ใช่ กิเลสมันจะหลอกมึง กิเลสมันจะหลอกให้เลิกใจ แต่มันจะคิดดิ้นะ ไม่ได้นะทำไปเนี่ยเดี๋ยวศาสนาจะเศร้าหมองนะ เนี่ยมาปฏิบัติแล้วเนี่ยพิกลพิการขึ้นมา เขาจะโทษศาสนานะ ยังงั้นเลิกเหอะ เนี่ยเวลามันอึดอัดขัดข้อง มันอึดอัดใจเนี่ยเหมือนใจจะขาด เราต้อง..

หลวงตาใช้คำนี้ เวลาพระที่วัดป่าบ้านตาดอดอาหาร ถ้าใครอดอาหารเกินกว่าเหตุท่านเอ็ดเลย ท่านบอกว่าทำไมไม่คำนวณถึงกำลังของตัว ทำไมไม่คำนวณว่าเรานี้มีกำลังแค่ไหน เราจะรับความเพียร รับความอภุกฤษฎ์ของการกระทำนี้ได้มากน้อยแค่ไหน ทำไมไม่ใช้ปัญญาเราคำนวณ ทำไมทำงานเกิดกว่าเหตุ ทำไมทำงานเราเจ็บไข้ได้ป่วยขนาดนี้ ทำอย่างนี้ไม่ถูกต้อง ถ้าเราจะทรมาณตนเราก็คำนวณว่าเราเนี่ยจะมีกำลังมากน้อยได้ขนาดไหน อดอาหารได้กี่วัน

เราทำความเพียรเนี่ยจะได้มากได้น้อยขนาดไหน เราต้องคำนวณด้วย ทีนี้ไอ้ที่อึดอัดขัดข้องมันจะขาดใจ ถ้ามันจะขาดใจเห็นใหม่จะบอกว่าขาดใจเลิกเลย... มันก็เข้าทางกิเลสหมดใจใหม่ แต่ว่าจะขาดใจเนี่ย อ้อ ก็ยังหายใจอยู่ไม่เห็นขาดเลย บางทีกิเลสมันต่อรองตลอดนะ กิเลสเรานี้เวลาประพฤติปฏิบัติไม่มีใครเข้าใจว่าเราปฏิบัติแล้วนะ กิเลสจะบอกว่าเชิญครับ จะเปิดทางให้เลย จะปฏิบัติครับ ไม่มี มันหลอก มันล่อ มันทำให้เราหัวปั่น มันทำให้เราติดขัดไปหมด

ฉะนั้นเราจะบอกว่าถ้ามันยังทนได้ ถ้าเราคำนวณดูแล้วว่ามันไม่ถึงขนาดนั้น ถ้าเราผ่านอันนี้ไปนะ พอผ่านจากการเหมือนจะขาดใจเนี่ย พอมันผ่านไปได้นะ โลงเลย พอผ่านวิกฤตนี้ไปปั๊บปล່อยหมดเลย แต่พอมันจะขาดใจนะ เอ้อ เลิกเหอะ ก็กลับไปทีเก่าเริ่มต้นจุดสตาร์ทใจ ไปนับหนึ่งกันใหม่ สู้อยู่อย่างนี้ นี่ก็คือกลมายาของกิเลส สิ่งที่เกิดขึ้นเวลามันแน่นหน้าอก มันจะขาดใจไป เพราะอะไรรู้ไหม เพราะเมื่อพุทโธขึ้นมาแล้ว มันก็ค่อย ๆ หายไป มันก็ค่อย ๆ หายไป เพราะเราไม่เชื่อ

มัน แต่ถ้าเราเชื่อมั่นนะ มีความวิตกกังวลนะ โอ้โฮ จะขาดใจเลยนี่ มันจะขาดใจเพิ่มเป็น ๒ เท่า ๓ เท่า กิเลสมันจะซ้ำ เราจะใจอ่อนไม่ได้

หลวงตาพูดประจำ ถ้าอ่อนแอนะกิเลสกระที่บซ้ำเลย ถ้าบอกว่า โอ๊ย ไม่ไหวแล้วนะ โอ๊ย จะแย่แล้วนะ ใจ ไม่ไหวจริง ๆ ลูกหອะ ตายแล้ว ตายเดี๋ยวนี้ จะตายเดี๋ยวนี้ นอนตายเดี๋ยวนี้เลย แต่ถ้า อ้อ ยังสู้กันไป ยังสู้กันไป ผลมันตอบมาแล้วนะ เพราะผลมันตอบแล้วว่า แล้วมันก็ค่อยหายไป พอ มันค่อย ๆ หายไปเหมือนเราเวทนาเกิด พิจารณาไปเรื่อย ๆ หรือใช้ปัญญาไปเรื่อย ๆ เนี่ย เวทนามันจะ จางไป มันจะเบาของมันไป มันจะจางของมันไป ถ้าเราต่อสู้นะ เว้นไว้แต่เราไม่สู้ เว้นไว้แต่เรา ท้อถอย

นี่คือกลมายาของกิเลสที่เอามาต่อรองกับเรา นี่ไงเราว่าเราเป็นเจ้าของใจเรา เราเป็นเจ้าของ ชีวิตเรา เวลาเราปฏิบัติทำไมมันมีข้อโต้แย้งอย่างนี้ล่ะ แล้วสิ่งที่โต้แย้งเนี่ยเรารู้แล้วว่ามันไม่ ถูกต้อง เราถึงบอกว่าเรานี้ะมันมีกิเลสอยู่ในหัวใจ กิเลสนี้เป็นนามธรรม มันเป็นอนุสัย มันนอนเนื่องมากับจิต มันนอนเนื่องมากับจิตใจของเรานี้แหละ แล้วถ้ากิเลสมันเป็นเราจริง กิเลสมันจะชำระ เราไม่ได้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์ไม่ได้ กิเลสมันเป็นสิ่งที่นอนเนื่อง มัน เป็นอนุสัยนอนเนื่องมากับใจ แต่แก้ไขได้ ชำระได้ พลิกศปกิเลสได้ ฆ่ามันได้

พอฆ่ากิเลสเห็นใหม่ ในพระไตรปิฎกนะ ในพุทธศาสนาเราเนี่ยการเบียดเบียนกัน การทำร้าย กันพระพุทธเจ้าห้ามหมดเลย เว้นไว้อย่างเดียว การฆ่ากิเลสเป็นสิ่งที่ประเสริฐที่สุด การฆ่ากิเลส พระพุทธเจ้ายกย่อง แต่เรื่องการทำร้ายกัน การเบียดเบียนกัน การฆ่ากัน พระพุทธเจ้าห้ามเด็ดขาด ผิด หมดเลย เว้นไว้แต่ฆ่ากิเลส ฆ่ากิเลสพระพุทธเจ้ายกย่องมาก แล้วเห็นใหม่กิเลสมันอยู่ที่ใคร

คูลี ว่าตัดป่าแต่เหลือต้นไม้วัว ตัดป่าหมดเลย ต้นไม้วัวเต็มป่าเลย ฆ่ากิเลสเห็นใหม่กิเลสตายไป ไม่มีอะไรบุบสลายไปจากจิตเราเลย ไม่มีอะไรบุบสลาย เป็นคนดีขึ้นมา เป็นอริยบุคคลขึ้นมา เป็นสิ่ง ที่ประเสริฐขึ้นมาทันทีเลย เห็นใหม่การฆ่ากิเลส แล้วเห็นชัดเจนเพราะมันเป็นสมุจเฉทปหาน มัน ปหานอย่างจริง ปหานอย่างแท้ ปหานให้มันเห็นให้มันตายต่อหน้า มันตายต่อหน้าพลิกศพมา เลย ยถาภูตัง กิเลสขาด เกิดญาณทัสสนะรู้ว่ากิเลสขาด พลิกศปกิเลสเลย เห็นชัดเจนมากเลย มันถึง เป็นสันตภิสุทธิโก มันถึงเป็นความจริงในหัวใจนะ

โอ้... เนี่ยมาอยู่วัดแล้วเห็นใหม่ได้ผล ผลอันนี้เห็นใหม่มันอยู่ในหัวใจ อันนี้ถูกต้องแล้ว พอ ถูกต้องแล้วเนี่ยนะ ตอนนีผลถูกต้องแล้ว ต้องทำกับใจมา ต้องกลับมาที่หัวใจเราทำให้เป็นปกติ อย่า ไปว่าถูกต้องแล้วนะ กิเลสเนี่ยมันร้ายนักนะ พอถูกต้องแล้วเนี่ยจะเอาอีกมันจะไม่ได้ พอถูกต้องแล้ว

จะเอาให้เต็มทีเลยนะ กิเลสมันก็หลอกหัวปั่นอีก กลับมาที่เป็นปกติของเรา ไม่ต้องไปดิใจเสียใจสิ่งนั้นมันผ่านไปแล้ว สิ่งที่ถูกตัณหาเนี่ยมันก็ผ่านไปแล้ว แต่สิ่งนี้มันเหมือนกินข้าวเนี่ย เมื่อวานเราก็ได้กินข้าวมามือหนึ่งแล้ว วันนี้ก็กินมือวันนี้ พรุ่งนี้จะกินมือใหม่

ในการปฏิบัติของเรานี้มันจะต้องใหม่อยู่ตลอดเวลา สิ่งที่ผ่านมาแล้วก็ผ่านไปแล้ว เพียงแต่ที่เราเคยได้ เราเคยรู้ เราเคยเห็น เหมือนกับนักกีฬาที่ออกซ้อมออกกำลังกายทุกวัน ร่างกายเขาจะแข็งแรงขึ้นมา เพราะเขาได้ลงทุนลงแรงโดยการฝึกซ้อมของเขา กำหนดพุทโธ ๆ คำบริกรรมของเราเนี่ย ๒๔ ชั่วโมง ทำอยู่ตลอดเวลาเหมือนนักกีฬาเนี่ย มันจะฝึกซ้อมมันอยู่ตลอดเวลา แล้วผลของมันคือจิตใจเราจะเข้มแข็งขึ้นมา ถูกต้องดีงาม เห็นไหม เวลาทำเนี่ยทำจริงจะได้จริง แล้วทำจริงได้จริงเนี่ย ทำแบบนี้ทำแบบไม่รู้เรื่อง คือทำแบบที่เราไม่ได้คาดการณ์ ไม่ได้คาดหมาย การคาดหมายคือค้นหาซ่อนค้นหา

โดยธรรมชาติของคนนะ อยากดี อยากเป็นคนดีตลอด นี่คือค้นหา แล้วถ้าเราซ่อนมันคือเราไปทำการการผลนะไปซ่อนมัน เราอยากดีอยู่แล้ว เราวางไว้ แล้วพยายามสร้างด้วยเหตุ เหตุและผล เห็นไหม ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ พระพุทธเจ้าให้ไปแก้ไขที่เหตุที่นั่น ที่เหตุที่นั่นไง เหตุที่นั่นคือการกระทำนั่น นี่เรากำหนดพุทโธ ๆ ทำไปเรื่อย ๆ มันจะดีขึ้นเรื่อย ๆ นะ ถ้ามันจะขาดใจ มันจะเป็นอย่างไรเนี่ย ถ้าต่อสู้อมาได้ผ่านมาแล้วเนี่ยเยาะเย้ยมันได้เลยนะ ถากถางมันได้เลยนะ เนี่ยเวลามันจะขึ้นมาะ เอ๊ย เราชนะมาแล้วเอ็งอย่ามาหลอก เกียจมันได้เลยแหละ เนี่ยเวลาเถียงกิเลส

หลวงตาพูดว่าหัวใจเราเนี่ยเปรียบเหมือนแก้วอีคนตรี เคี้ยวก็กิเลสหนึ่ง เคี้ยวก็ธรรมะหนึ่ง นี่ก็เหมือนกัน เวลามันอี๊ดอี๊ดขัดข้องเนี่ยกิเลสหนึ่ง แต่เวลามันโล่งโปร่งเนี่ยธรรมะหนึ่ง แก้วอีคนตรีเนี่ยมันอยู่ที่เรา ความคิด กิเลสกับธรรมนี่มันต่อสู้กันกลางหัวใจของเรา นี่เวลาต่อสู้กลางหัวใจของเรา การต่อสู้เราก็เห็นว่าการต่อสู้กับการกระทำใหม่ แต่เวลาภาวนาเนี่ยใครเห็นกับมัน เรารู้เองไง เรารู้เองว่าในหัวใจเนี่ยมันขัดข้องแค่ไหน ในหัวใจเนี่ยมันดีงามแค่ไหน

เนี่ยถ้ามันเป็นการทำสมาธิ มันเป็นอย่างนี้ ไม่เหมือนข้อหนึ่ง คำถามอันแรกเนี่ยเห็นไหม อันแรกเนี่ยเพราะเขาสงสัย เราไม่รู้ เพราะเคยดูจิตมา เคยดูจิตมาคือเคยฝึกอย่างนั้นมา แล้วพอจะมาทำพุทโธ ๆ นี่ หนึ่ง มันเหนื่อย โธ ท่องพุทโธ ๆ เหนื่อยนะ นึกขึ้นมาเนี่ยพุทโธ ๆ ๆ ๆ เนี่ย ตั้งสติเนี่ยเหนื่อย เหนื่อยมากกับการที่คนเคยปล่อยว่าง ๆ โดยไม่ต้องทำ มันไม่เคยเหนื่อย มันสบายอยู่แล้วไง พอมาพุทโธ พอพุทโธ ๆ ลักพักเนี่ย พอทำแล้ว แล้วแบบว่าเราทำแล้วไม่ค่อยได้ผล มันจะย้อนกลับ

ว่าเราเคยสบาย เอ่อ กลับไปคิดถึงก็ว่าวะ ไม่ทุกข์ไม่ยากนะ แล้วก็สบาย ๆ อย่างนั้น สบาย ๆ อย่างนั้นมันจะได้ผลอะไร เราฝึกเราทำกันอยู่เนี่ยเราต้องการผล

เวลาประพฤติปฏิบัติเห็นใหม่คนที่เขาประพฤติปฏิบัติกันพวกนามรูปมานะเนี่ย เราจะถามเขาเลยว่า โยมมาปฏิบัติเพื่ออะไร ถ้าเป็นการปฏิบัติณะ ก็ถูกต้องแล้ว แต่ถ้าบอกอยากได้มรรคผล ผิดหมด เพราะเป็นมิจฉา มิจฉาสมาธิ ว่าง ๆ เนี่ย เป็นมิจฉาสมาธิเพราะมันว่าง ๆ มันขาดสติ สติมันไม่สมบูรณ์ คำว่ามิจฉาเริ่มต้นมิจฉามันก็มีมิจฉาตลอดไป มิจฉาคือความผิด สัมมาคือความถูกต้อง เงินนะ เงินถูกต้องมันใช้ได้ผล มันใช้ชำระหนี้ได้ตามกฎหมายมันมีค่าตามตัวเลขของเงินนั้น แต่ถ้ามันเป็นสิ่งที่มีมิจฉาเนี่ย มันไม่มีค่า มันใช้หนี้ได้ตามกฎหมายไม่ได้ มันก็เป็นเศษกระดาษอันหนึ่ง ว่าง ๆ ว่าง ๆ เนี่ย มันก็เป็นเศษกระดาษ มันเป็นมิจฉามันไม่มีผล ไม่มีค่า แต่มันได้มาด้วยความสบายใจ คุณสิ สิ่งที่มีค่าตามกฎหมาย เราต้องแลกเปลี่ยนมาด้วยข้อเท็จจริง ด้วยสิ่งที่ได้เงินได้ทองนั้นมา เราต้องลงทุนลงแรงมา พุทฺโธ ๆ ตั้งสมาธิ ตั้งสติ มันต้องลงทุนลงแรง มันเหนื่อย แต่พอมันจะเอาเศษกระดาษมาสมมุติว่าเป็นเงินใช้ใหม่ มันก็ตัวเลขเงินปลอมเนี่ยใครก็เอามาใช้ได้ กรอกเลขเท่าไรก็ได้ เงินแบงก์ همینเลย แบงก์แสนเลย มันใช้ได้ใหม่ แบบว่าง ๆ ว่าง ๆ อย่างนั้น มันสบายใจ

เราจะบอกว่าคำว่าสบายมันมีผลใหม่ สบายนะมันมีผลมีค่าตามกฎหมายใหม่ นี่เหมือนกันทำสมาธิขึ้นมา ถ้าจิตมันมีกำลังขึ้นมามันมีค่าตามธรรมนั้น ตามธรรมนั้นมันมีค่ากับหัวใจของเรา หัวใจของเรามีค่ามาก ชีวิตนี้มีค่ามาก แล้วมันมีค่าของมันแล้วเนี่ยเราทำขึ้นมาเพื่อประโยชน์กับมันเนี่ย จะเหนื่อยจะทุกข์จะยากก็ต้องทำนะ ไม่มีอะไรได้มาด้วยความสะดวกสบาย ไม่มีหรอก ต้องลงทุนลงแรงทั้งนั้นล่ะ หน้าที่การงานเราก็ต้องลงทุนลงแรง ชีวิตเราก็ต้องลงทุนลงแรง ทำ...ตั้งใจทำ ไม่ใช่อัตตภิณฑลตามนุโยค ไม่ใช่กระทำด้วยลำปากเปล่า จะทรมาณกิเลส กิเลสที่มันอยู่ในใจเราเนี่ยทรมาณมัน จะสู้กับมัน แล้วผลของมัน โอ้...ว่าง โอ๊ย... สุขมาก เห็นไหม

เวลาชนะกิเลสขึ้นมาแต่ละรอบ แต่ละรอบนะผลของมันนะเห็นใหม่ เนี่ยมีค่าตามกฎหมาย มีค่ามีผลนะ สิ่งที่มีผลกับเรา เราต้องทำ จะบอกว่าให้สู้ใจ ถ้ามันสบาย ๆ เนี่ย เพราะเขาใช้คำว่าสบายทุกอย่างสบายแล้วเนี่ย พอกำหนดพุทฺโธแล้วลำปาก คนเนี่ยหลงมาทั้งชีวิตแล้วเนี่ยจะหลงกัน แต่ผลของมันต่างกันมาก แล้วถ้าว่าง ๆ นะไม่มีผลอย่างนี้ ว่าง ๆ ไม่มีความปลอดโปร่งอย่างนี้ ว่าง ๆ คือว่าง ๆ อันนี้มันปลอดโปร่งโล่งใจ มันดีใจ มันถูกต้องเลย

เพียงแต่ว่ามันเป็นอดีตไปแล้ว จะเอาอีกทำอีกก็ต้องเกิดกับปัจจุบัน แล้วทำจนชำนาญนะ พอชำนาญปั๊บเนี่ยอยู่กับเราตลอดเลย เพราะเรารักษาเหตุได้ตลอด เหมือนมีอาหารตั้งไว้ กินทุกวัน ๆ ท้อง

ไม่มีหิว นี่เหมือนกันถ้าเรากำหนดพุทธโธ เราตั้งสติไว้ มันจะโปร่งจะโล่งจะมีกำลัง แล้วจะดีกับเรา
ตลอดไปนะ มีอะไรอีกไหม ไม่มีจะจบแค่นี้ละ เอวัง